

Akwụkwọ Daniel - Nke Otu Nari na Iri Asatọ na Asaa

Mkpughe nke Ọdum: Site na Panium ruo na Nkaakà Ikpeazu

Jeff Pippenger

2024-04-17

Mgbe Jisọs meghere eziokwu amuma, a na-anochi anya Ya di ka Ọdum nke agburu Juda; ma na Sisia Filipi, Ọdum nke agburu Juda bidoro imeghe na “o ghaghị iga Jerusalem, ma site n’aka ndi okenye na ndi isi nchujà na ndi odeakwukwo taa otutu ahuhu, ka e wee gbuo ya, ma n’ubochi nke atọ ka e welie ya n’onwu.” Eziokwu ndi ahụ kwekorọ n’ozi ahụ nke O meghere na mmalite oge akara nke otu nari na iri anọ na puku anọ, ma emesija ozo na njedebe nke otu oge ahụ kwa. Eziokwu ndi ahụ kwekorọ n’ozi a na-anochi anya ya n’amaokwu nke iri na atọ ruo nke iri na ise nke Daniel isi nke iri na otu.

Mgbe O na-ekpughe eziokwu ahụ nye puku nari anọ na iri anọ na anọ ahụ, O na-eme ya site n’uzọ nke ahiri n’elu ahiri, n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka a na-achota “mkpisi ugodi” nke alaeze Chineke. A ga-eri eziokwu ndi ahụ, n’ihi na ha bu mkpisi ugodi nke alaeze Chineke, ma alaeze Chineke ga-adi n’ime ndi Ya.

Mgbe ndi Farisii juru Ya ajuju, mgbe alaeze Chineke ga-abia, O zara ha, si, Alaeze Chineke anaghi abia n’uzọ a na-ahụ anya: ha agaghikwa asi, Lee ya ebe a! ma o bu, lee ya ebe ahụ! n’ihi na, lezienụ anya, alaeze Chineke di n’ime unu. Luk 17:20, 21.

Ndi mmuo ojoo kweere, ma ha ka na-ama jijiji, n’ihi na o gaghị ezuru naani ikwere “eziokwu” ahụ. O ghaghị ibu akuku nke gi, dika nri anu ahụ a na-eri si buru akuku nke mmadu. N’akuko ihe mere eme nke amaokwu nke iri na atọ ruo iri na ise, Ọdum nke ebo Juda na-emeghe ihe ebiri e mechiri nke eziokwu ndi metutara iwu ubochi Sode nke na-abia ngwa ngwa, ma eziokwu ndi ahụ na-apiakwa akara ahụ n’egedege ihu nke umu agboghọ-amaghi nwoke ndi maara ihe, tupu nsogbu ahụ nke na-abia erute. Ọdum nke ebo Juda maara nke oma ihe amà nke Matiu isi nke iri na isii, ma nleta Ya gara Sizeria Filipai kwekorọ n’ihe amà Daniel banyere Panium, ma O maara na ndò nke obe ahụ nke Ya na onye na-eso uzọ Ya guzo n’okpuru ya na Sizeria Filipai nochiri anya ndò nke iwu ubochi Sode nke na-abia n’akuko ihe mere eme nke ndi Ya nke ubochi ikpeazu.

Site n’oge ahu gaa n’ihu ka Jisọs malitere igosi ndi na-eso uzọ ya na o ghaghị iga Jerusalem, taa ahuhu otutu ihe n’aka ndi okenye na ndi isi nchujà na ndi odeakwukwo, ka e gbuo ya, ma ka e welitekwa ya n’onwu n’ubochi nke atọ. Mgbe ahụ Pita kpoo ya n’akuku, wee malite ibara ya mba, si, Ka nke a diri gi anya, Onyenweanyi: nke a agaghị eme gi. Ma o tughariri, si Pita, Si m n’azu, Setan: i bu ihe isu ngongo nye m; n’ihi na i naghị eche ihe ndi bu nke Chineke, kama ihe ndi bu nke mmadu. Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso uzọ ya, O buru na onye o bula chorọ iso m, ka o ju onwe ya, buru obe ya, soro m. N’ihi na onye o bula chorọ izoputa ndu ya ga-efunahụ ya: ma onye o bula ga-efunahụ ndu ya n’ihi m ga-achota ya. N’ihi na ginị ka o ga-abara mmadu uru, ma o buru na o rite uwa niile, ma tufuo mkpuru obi ya? ma o

bụ gini ka mmadu ga-enye n'igbanwere mkpuru obi ya? N'ihi na Nwa nke mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya ya na ndi mmuo ozi ya; mgbe ahụ o ga-akwughachi onye o bula dika oru ya si di. N'ezie asi m unu, ufodu ndi guzo n'ebe a agaghị ato onwu, ruo mgbe ha ga-ahụ Nwa nke mmadu ka o na-abia n'alaeze ya. Matiu 16:21–28.

Nke mbu, ya mere dabere n'iwu nke mkputa mbu, ihe kachasi mkpa Jisos gwara ndi na-eso uzọ Ya banyere ahuhu nke obe bu na ha ga-eburu obe nke onwe ha, ma o buru na ha ahoro iso Ya. Nwannaanyi White na-ekwuputa nke oma na obe bukwa yoku. Yoku na obe bu ihe nnochianya nke uche onwe onye, ma ihe niile dabere n'iji uche ahụ eme ihe n'uzo ziri ezi. Ike nke na-akwado ulo nsọ Chineke bu Nwa Aturu e gburu egbu ma kpogide ya n'elu "ogidi". Nwa Aturu ahụ e gburu egbu na-anochite anya ikpogide n'obe nke odidi anu ahụ di ala, ma "ogidi" ahụ e kpogidere anu ahụ nwuru anwu n'elu ya bu uche. Kraist nyere ihe nlereanya Ya banyere otu e si emeri site n'idebe uche Ya n'okpuru uche Nna Ya mgbe niile, ma n'iruzu oru ahụ, O noduru ala n'ocheeze Ya na Nna Ya. Ihe nnochianya nke imeri bu Nwa Aturu ahụ e gburu egbu a kpogidere n'elu ogidi ahụ. Eziokwu ndi a niile jikotara kpomkwem na ndi ahụ a na-anochite anya ha dika Pita.

Nye Filadelfia, nke ulokwuu Exeter na-anochi anya ya, e kwuru, si:

Onye na-emeri emeri ka M ga-eme ogidi n'ulo nsọ nke Chineke m, o gaghikwa apu ozo ma oli: M ga-edekwa n'elu ya aha nke Chineke m, na aha obodo nke Chineke m, nke bu Jerusalem ohuru ahụ, nke si n'elugwe n'aka Chineke m na-abia ala: M ga-edekwa n'elu ya aha ohuru m. Onye nwere nti, ya nu ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko di iche iche. Mkpughe 3:12, 13.

Onye meriri dika Kraist meriri ga-anata aha ohuru, dika Saimon Bajanah natara, ha ga-abukwa ogidi n'ulo nsọ Chineke, dika Kraist bu Nwa-aturu ahụ e gburu, nke a kpogidere n'ogidi n'ulo nsọ Chineke. Mgbe ha meriri dika Kraist meriri, ha ga-anodukwa n'ocheeze ahụ n'ebe elugwe di, dika Kraist mere.

Nye Laodisia, nke ulokwuu Watertown nochiri anya ya, e kwuru, si:

Lee, ana m eguzo n'onu uzọ, na-aku aka: o buru na onye o bula anu olu m, ma mepee onu uzọ, aga m abanye n'ebe o no, soro ya rie nri, ya onwe ya esoro m. Onye na-emeri emeri ka m ga-enye ka ya na m nodu n'ocheeze m, dika mu onwe m kwa siri merie, ma nodunyere Nna m n'ocheeze Ya. Onye nwere nti, ya nu ihe Mmuo Nso na-agwa choochi di iche iche. Mkpughe 3:20–22.

Eziokwu mbu Jisos gwara ndi na-eso uzọ Ya ka O malitere ikpughe ahuhu nke obe bu eziokwu ahụ na mmadu aghaghị imeri kpomkwem dika Ya onwe Ya siri nye ihe atu nke imeri. Mmadu aghaghị ikpogide anu ahụ n'obe ya na mmetuobi ya na aguu ihe ojo ya. Mgbe a mere nke a, a ga-eme ka ha nodu n'ebe ndi di n'elugwe.

Obuna mgbe anyi nwuru anwu n'ime mmehie, O meworo ka anyi di ndu onu na Kraist, (n'ihi amara ka e ji zoputa unu), ma O kpoliterekwa anyi onu, mee ka anyi na Ya noduko n'ebe ndi di n'elugwe n'ime Kraist Jisos. Ndi Efesos 2:5, 6.

Mgbe e gosiputasi eziokwu banyere ikpogide n'obe, n'ihe gbasara ibu oru nke onwe, Odum nke ebo Juda gbakwunyere eziokwu ozo nke na-ekwu maka ubochi ikpeazu.

N’ihi ginị ka ọ ga-abara mmadụ uru, ma ọ buru na ọ ritara ụwa dum, ma tufuo mkpuruobi nke ya? Ma ọ bu ginị ka mmadụ ga-enye ka o jiri gbanwee mkpuruobi ya? N’ihi na Nwa nke mmadụ ga-abia n’ebube nke Nna Ya, ya na ndi mmuo ozi Ya; mgbe ahụ kwa, O ga-akwu onye ọ bula ugwo dika oru ya si di. N’ezie asi m unu, e nwere ufodu ndi guzo ebe a, ndi na-agaghi ato onwu uto, ruo mgbe ha ga-ahu Nwa nke mmadụ ka O na-abia n’alaeze Ya. Matiu 16:26–28.

Mgbe e kpughechara ozi nke Mkpu Etiti Abali site n’aka Odum nke ebo Juda n’oge mmechi nke ikà akara nke otu nari na puku iri anọ na anọ, a ga-enwe ufodu ndi na-anwughi anwu. O wee gwa kpomkwem otu nari na puku iri anọ na anọ ahụ, bu ndi nke Ya n’ubochi ikpeazu ndi na-anwughi onwu ire. Ya mere, ubochi isii mgbe nleta Ya gasiri na Caesarea Philippi, Odum nke ebo Juda kpughere eziokwu nke ga-ewusi ndi na-eso uzọ Ya ike maka nsogbu na-abia nke obe, ma nke ka mkpa, ọ kwuru banyere iwu Sode nke na-abia ngwa ngwa.

Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kporo Pita, na Jems, na Jonn, nwanne ya, duru ha rigoro n’ugwu di elu naani ha: e wee gbanwee odidi ya n’ihu ha; ihu ya wee nwuo dika anyanwu, uwe ya wee di ocha dika ihè. Ma, lee, Mosis na Ilaija putara ihè n’ihu ha, na-agwa ya okwu. Pita wee zaa, si Jisos, Onyenwe anyi, o di mma ka anyi noro ebe a: o buru na i chorọ, ka anyi wuo ebe a ulokwu atọ; otu maka gi, na otu maka Mosis, na otu maka Ilaija. Ka o ka na-ekwu okwu, lee, igwe ojii na-enwu enwu kpuchiri ha: ma, lee, olu si n’igwe ojii ahụ puta, si, Nke a bu Okpara m m huru n’anya, onye ihe ya na-atọ m ezigbo uto; nunu ya. Mgbe ndi na-eso uzọ ahụ nuru ya, ha dara n’ala n’ihu ha, ha wee tuo egwu nke ukwu. Jisos wee biakwute ha, metu ha aka, si, Bilienu, atukwala egwu. Mgbe ha weliri anya ha elu, ha ahughi onye o bula, ma e wezuga naani Jisos. Mgbe ha si n’ugwu ahụ na-aridata, Jisos nyere ha iwu, si, Unu agwala onye o bula ohu a, ruo mgbe Okpara nke mmadụ ga-esi n’onwu bilie ozọ. Ndi na-eso uzọ ya wee juo ya, si, Gini mere ndi odeakwuko ji ekwu na Ilaija ga-ebu uzọ bia? Jisos wee zaa, si ha, Ilaija n’ezie ga-ebu uzọ bia, mekwaa ka ihe niile dighachi n’onodu ha. Ma asi m unu, Ilaija abiala ugbua, ma ha amataghi ya, kama ha mere ya ihe obula ha chorọ. Otu a ka Okpara nke mmadụ ga-ata ahuhkwa n’aka ha. Mgbe ahụ ndi na-eso uzọ ahụ ghotara na o gwara ha okwu banyere Jon Onye-naputa. Matiu 17:1–13.

N’ime akuku ahụ, Odum nke agburu Juda na-emege eziokwu ndi ahụ na-emechi nari puku iri anọ na anọ ahụ tupu oge mmechi ebere eruo, n’ihi na “oge ahụ di nso.” O buru uzọ kowaa ahuhu nke obe ahụ, ma gosiputa ahumihe ahụ dika odiche na-akowa otu igwe ndi ga-aju iji uche ha kpogide anu aru n’obe, na otu igwe ndi ga-eso ihe nlereanya Kraist. Mgbe ahụ, O gosiri ha na ha nochiri anya ogbo ikpeazu nke akuko ihe mere eme nke uwa, mgbe a ga-enwe ndi mmadụ ga-adi ndu site n’oge mmeghe ahụ nke mere na Septemba 11, 2001, ruo n’iloghachi Ya.

Mgbe ahụ O gosiputara ohu nke idi ebube Ya e nyeworo otuto, Moses na Elaija sokwa Ya. Ozi nke ikachi akara ahụ nke ekpughe bu Mkpu nke Jisos Kraist, nke jikotara ya na Moses na Elaija, ozi ahụ wee malite ikpughe na Julai 2023, mgbe ndi ama abuo nke Mkpu isi nke iri na otu, ndi bu Moses na Elaija, guzobere, ahiri n’ahiri, dika akara ngosi nke nochitere anya ikachi akara nke puku mmadụ otu nari na iri anọ na anọ. Mgbe ndi na-eso uzọ ato ahụ huru ohu ahụ ma nu olu Chineke, “ha dara n’ihu ha, wee tuo egwu nke ukwu. Jisos wee biakwute ha, metu ha aka, si, Bilienu, unu atukwala egwu.”

Ọhụ nke ndị na-eso ụzọ ahụ hụrụ na-anọchi anya ọhụ nke ebube Kraịst n'ụbọchị ikpeazu, ya mere ọ bụkwa otu ọhụ ahụ Daniel hụrụ n'isi nke iri.

Mu onwem, bụ Daniel, hụrụ ọhụ a naanị m: n'ihu na ndị ikom ndị soro m ahughị ọhụ ahụ; ma oke ima jijiji dakwasiri ha, nke mere na ha gbapuru gaa zoo onwe ha. Ya mere, a hapuru m naanị m, m wee hụ nnukwu ọhụ a, ike ọbụla adighikwa n'ime m fọdurụ: n'ihu na mma m gbanwere n'ime m buru ire ure, enweghikwa m ike ọbụla. Ma anuru m olu okwu ya: mgbe m nuru olu okwu ya, ahuru m onwe m n'oké ura n'ihu m, ihu m kwekwara n'ala. Ma, lee, aka meturu m, nke mere ka m guzo n'ikpere m na n'elu ọbụ aka m. O wee si m, O Daniel, nwoke a huru n'anya nke ukwu, ghotu okwu ndi m na-agwa gi, guzokwa otu: n'ihu na ọ bu gi ka ezitere m ugbu a. Mgbe ọ gwachara m okwu a, eguzoro m na-ama jijiji. O wee si m, Atula egwu, Daniel: n'ihu na site n'ubochi mbu i tinyere obi gi ighota, na iweda onwe gi ala n'ihu Chineke gi, a nuru okwu gi, m wee bia n'ihu okwu gi. Daniel 10:7–12.

Ọhụ nke mgbanwe odidi ahụ n'ime Matiu isi nke iri na asaa bu ọhụ enyo nke Daniel isi nke iri, nke na-eme n'oge a na-eme ka ọkpukpu akoro ndi nwuru anwu nke Ezikiel dighachi ndu. Ọhụ ahụ, na ozi so ya, na-egosiputa otu abuo nke ndi na-efe ofufe, otu n'uloikwu Exeter, nke ozokwa n'uloikwu Watertown, nke bu nzuko ndi na-akwa emo nke Jeremiah, na ulo nzuko Setan nke Jon. Dika o siri buru na mmetuta ọhụ ahụ di n'ihe Daniel gbara ama, otu a kwa, “mgbe ndi ahụ na-eso ụzọ nuru ya, ha dara n'ihu ha, wee tuo egwu nke ukwu. Jisos wee biakwute ha, metu ha aka, si, Bilienu, atula egwu.” Ọhụ ahụ bu nke a nuru na nke a huru n'anya n'onodu abuo ahụ, ọ weputara egwu n'ihe atu abuo ahụ. A choro “imetu aka” iji mee ka ike sie ike n'ime ihe akaebe abuo ahụ.

Ọhụ nke ngbanwe-udi ahụ bu ihe ama, n'etiti ihe ndi ozo, na Okwu Chineke adighi ada ada ma oli; n'ihu na n'isi nke iri na isii nke Matiu, n'amaokwu ikpeazu, Jisos ekwuola na, “Ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a agahi anwu anwu, ruo mgbe ha ga-ahu Nwa nke mmadu ka O na-abia n'alaeze Ya.” Ngbanwe-udi ahụ bu ihe gosiputa nke obibia nke “Nwa nke mmadu” n'alaeze Ya.

“Mosisi n'elu ugwu mgbanwe odidi ahụ bu onye ama nke mmeri Kraịst meriri mmehie na onwu. O nochiri anya ndi ahụ ga-aputa n'ili na mbilite n'onwu nke ndi ezi omume. Elaija, onye e bugara n'elugwe n'enweghi ihu onwu, nochiri anya ndi ahụ ga-adi ndu n'elu uwa n'oge obibia nke ugoro abuo nke Kraịst, ndi a ga 'agbanwekwa, n'otu ntabi anya, n'ime imekpu anya, mgbe opi ikpeazu ga-ada;’ mgbe ‘nke a na-anwu anwu ga-eyikwasị anwughi anwu,’ ma ‘nke a na-emebi emebi ga-eyikwasị enweghi mmebi.’ 1 Ndi Korint 15:51–53. E ji ihè nke elugwe yikwasị Jisos, di ka O ga-aputa mgbe O ga-abia ‘oge nke abuo n'enweghi mmehie n'ihu nzoputa.’ N'ihu na O ga-abia ‘n'ebube nke Nna Ya ya na ndi mmuo ozi di nsọ.’ Ndi Hibru 9:28; Mak 8:38. Ugbu a ka nkwa Onye Nzoputa nyere ndi na-eso ụzọ Ya mezuru. N'elu ugwu ahụ, e gosiputara alaeze ebube nke odinihu n'udi nta,—Kraịst bu Eze, Mosisi bu onye nnochiri anya ndi nsọ e mere ka ha bilie n'onwu, Elaija kwa bu onye nnochiri anya ndi ahụ e bugara n'elugwe n'enweghi onwu.” *The Desire of Ages*, 421.

Eziokwu nke mkpuchi ahụ gunyere njirimara na otu nari na iri ano na puku ano bu ndi ahụ a nochiri anya ha n'Mkpughe isi nke asaa, ndi na-anwughi anwu, a nochiri anya ha kwa site n'aka Ilaija; nakwa na oké igwe mmadu ahụ di n'Mkpughe isi nke asaa bu ndi ahụ a nochiri anya ha site n'aka Mozis, ndi na-anwu anwu. A na-akpo otu igwe ahụ na olu mbu nke Mkpughe isi nke iri na

asato, a na-akpọkwa ịgwè nke ọzọ na olu nke abụọ nke Mkpughe isi nke iri na asato.

Mgbe emetụchara ha aka, Jizọs nyere ndị na-eso ụzọ Ya ntuziaka ọzọ mgbe Ọ sịrị, “Unu agwala onye ọ bụla ọhụụ a, ruo mgbe e mere ka Nwa nke mmadụ si n’ọnwụ bilie ọzọ.” Ọhụụ nke mgbanwe ọdịdị ahụ, nke bụ ọhụụ nke enyo, na ọhụụ Aizaya n’isi nke isii, na ọhụụ Pọl mgbe ọ nọ n’eluigwe nke atọ, na ọhụụ Izikiel nke wheel ndị dị n’ime wheel ndị ọzọ, ka ọdum nke ebo Juda kachiri akara, ruo mgbe mbilite n’ọnwụ nke Kraịst gasịrị.

Mbili-ọnwụ nke Kraịst na-anọchi anya mbilite n’ọnwụ nke ndịàmà abụọ ahụ bụ ndị nonyere Kraịst n’ọhụụ ahụ kpomkwem, a ga-ebilikwa ha n’ọnwụ n’ọnwụ Julai nke afọ 2023. N’oge ahụ, a ga-ekpughe ozi nke mmechi ahụ nye ndịàmà abụọ nke Mkpughe isi nke iri na otu na ịgwè abụọ nke ndị kwesiri ntụkwasi obi, a ga-etinyekwa ya n’ọnođụ nke ọhụụ enyo nke ebube Kraịst na njedebe nke ụwa.

A ga-edobekwa ozi nke ịka akara n’ime usoro nke amaokwu atọ mbụ nke Mkpughe isi nke mbụ, ebe a na-egosiputa usoro nnyefe ozi ahụ, nke na-anọchi anya njikọta nke ịdị chi na ọdịmma mmadụ, n’ime usoro nzọụkwụ site n’nzọụkwụ nke esi ewebata ozi nke ịka akara nye ndị bụ ndị a na-ahoputa ka ha soro n’etiti puku mmadụ otu narị na iri anọ na anọ ahụ.

Usoro ahụ n’usoro nzọụkwụ site n’nzọụkwụ sitere n’aka Nna, ruo n’aka Ọkpara, ruo n’aka mmụọ ozi Gebriel, ruo n’aka Jọn, ruo n’ụka ndị ahụ. Site n’aka Nna nke Chukwu, ruo n’aka Ọkpara nke bụ Chukwu ma burukwa mmadụ, ruo n’aka ihe e kere eke nke adaghị n’ime mmehie (Gebriel), ruo n’aka ihe e kere eke dara ada (Jọn), ruo n’ụka ndị dị n’Eshia (ụwa.) A kowaputara nzọụkwụ ise ndị a kpomkwem n’oge e kwuru maka Mkpughe nke Jizọs Kraịst na nke mbụ, ma ịgonari nzọụkwụ ọbụla putara ịgonari ha niile.

N’ikwekọ n’ọhụhụ ahụ, ndị na-eso ụzọ ya wee jụọ Jisọs, sị, “Gini mere, ya mere, ndị odeakwukwo ji na-ekwu na Ilaia ga-ebu ụzọ bịa?” Jisọs wee zaa ha, sị, “N’ezie, Ilaia ga-ebu ụzọ bịa, weghachi ihe niile. Ma asi m unu, na Ilaia abiaworị, ma ha amataghị ya, kama ha mere ya ihe ọbụla ha choro. N’otu aka ahụ kwa, Nwa nke mmadụ ga-atakwa ahuhụ n’aka ha.” Mgbe ahụ, ndị na-eso ụzọ ya ghotara na ọ bụ banyere Jọn Baptist ka ọ gwara ha.

Orụ amuma nke Jọn Baptist na Jọn Onye Mkpughe bụ otu akukụ nke ozi nke ikachi akara, ma ndị ahụ nọ n’uloikwuu Watertown bụ ndị hooro ileghara ozi Samuel Snow anya, na-anochi anya ndị na-achoghi ikweta na Onugu na-ahoputa ndị ikom Ọ hooro i hooro. Olu ahụ a hoputara na 1989, nke mbụ biputara ozi ya afọ narị abụọ na iri abụọ mgbe 1776 gasiri, n’afọ 1996, onye bụ onye nche nke kowara na ahuhụ nke atọ eruola na Septemba 11, 2001, onye weputara ozi mmehie nke July 18, 2020, bụ akukụ nke ozi nke ikachi akara, a na-anochikwa orụ ya anya site na Jọn Baptist.

Anyị ga-aga n’ihu na omumu a n’akwukwo na-esonu.

“Ahuru m otu ịgwè ka ha guzoro nke oma, e chebere ha nke oma, ma sie ike, na-enyeghi ndi ga-acho ikpali okwukwe e guzobeworo nke ahụ ahụ nkwado ọ bula. Chineke lere ha anya n’inakwere ha. E gosiri m nzokwu atọ—ozi nke mmuo ozi mbu, nke abuo, na nke ato. Mmuo ozi so m wee si, ‘Ahuhu diri onye ga-akpali otu nkume ma ọ bụ mee ka otu mkpisi pin puo n’onođụ ya n’ozi ndi a. Ezi nghota nke ozi ndi a di oke mkpa n’ezie. Akara aka nke mkpuru

obi dabere n'uzo a si anabata ha.' E webatakwara m ozo site n'ozu ndi a, m wee hu otu ndi Chineke ji onu ahia di ukwu zuta ahumihe ha. Enwetara ya site n'ita ahuhu di ukwu na ogo siri ike. Chineke duuru ha nzoqkwu site n'nzoqkwu, ruo mgbe O tinyere ha n'elu ikpo okwu siri ike, nke a na-apughu ikwaga. Ahuru m ndi mmadu n'otu n'otu ka ha biaruo ikpo okwu ahụ nso ma nyochaa ntala ya. Ufodu, n'onu, ozugbo ha zokwasiri ya. Ndi ozo malitere icho mmejo n'ime ntala ahụ. Ha chorọ ka e mee ndozi, mgbe ahụ ikpo okwu ahụ ga-adikwu zuo oke, ndi mmadu kwa ga-enwekwu obi uto. Ufodu si n'elu ikpo okwu ahụ puo ka ha nyochaa ya, ha wee kwuputa na e debere ya n'uzo na-ezighi ezi. Ma ahuru m na ihe foro nke nta ka o buru ha niile guzosiri ike n'elu ikpo okwu ahụ ma gbaa ndi ahụ si n'elu ya puo ume ka ha kwusi mkpesa ha; n'ihia na Chineke bu Okachamara Onye Wuru Ulo, ha na-alukwa ogo megide Ya. Ha kororo oru ebube nke Chineke, nke duru ha ruo n'elu ikpo okwu ahụ siri ike, ha wee n'idi n'otu welie anya ha eluigwe ma jiri olu ukwu nye Chineke otuto. Nke a metutara ufodu n'ime ndi ahụ mere mkpesa ma hapu ikpo okwu ahụ, ha wee jiri anya umeala n'obi laghachi zokwasu ya ozo."

"A kpoqhachiri m azu n'ikwusa obibia mbu nke Kraist. E zigara Jon n'mmuo na ike nke Ilaija ka o dozie uzo Jizos. Ndi juru ama Jon eriteghi uru n'ozizi Jizos. Nmegide ha megide ozi ahụ nke buru amuma banyere obibia Ya debere ha n'onodu nke ha na-apughu inabata n'uzo di mfe ihe akaebe kachasi ike na O bu Mesaya. Setan duru ndi ahụ juru ozi Jon ka ha gaa n'ihu obuna karija, ka ha jukwa Kraist ma kpoqidere Ya n'obe. N'ime ime nke a, ha debere onwe ha n'onodu nke ha na-apughu inweta ngozi ahụ n'ubochi Pentikost, nke gaara akuziri ha uzo banye n'ebe nso nke eluigwe. Idowa akwa mkpuchi nke ulo nso ahụ gosiri na a gaghizi anabata aja na emume ndi Juu. E tinyela Aja Ukwu ahụ, a nabatakwara Ya, Mmuo Nso ahụ nke ridatara n'ubochi Pentikost wee bufee uche ndi na-eso uzo ahụ puo n'ebe nso nke uwa gaa n'ebe nso nke eluigwe, ebe Jizos ji obara nke Ya banye, ka O wukwasu ndi na-eso uzo Ya uru nke mgbaghara mmehie Ya. Ma a hapuru ndi Juu n'ochichiri zuru ezu. Ha tufuru ihè niile ha gaara enwe banyere atumatu nzoputa, ma ha ka na-atukwasu obi n'aja na onyinye ha na-abaghi uru. Ebe nso nke eluigwe anochiela ebe nke uwa, ma ha amaghi mgbanwe ahụ. Ya mere ha apughu irite uru site n'imekorita onu Kraist n'ebe nso ahụ.

"Otutu ndi mmadu na-ele usoro omume ndi Juu n'iju Kraist na n'ikpoqide Ya n'obe anya n'ujo; ma ka ha na-agu akuko mmegbu ihere e mere Ya, ha na-eche na ha huru Ya n'anya, nakwa na ha agaghi agonari Ya dika Pita mere, ma o bu kpoqide Ya n'obe dika ndi Juu mere. Ma Chineke, Onye na-agu obi mmadu nile, ewetala ihunanya ahụ ha kwuru na ha nwere n'ebe Jisos no n'ule. Eluigwe nile jiri mmasi kachasi emi lelee nnabata e nyere ozi nke mmuo-ozu mbu. Ma otutu ndi kwuputara na ha huru Jisos n'anya, ndi kwa kwara akwa mgbe ha na-agu akuko obe ahụ, mere ozi oma banyere obibia Ya ihe ochi. Kama inabata ozi ahụ n'onu, ha kwuputara na o bu nduhie. Ha kororo ndi huru mputa Ya n'anya asi ma chupu ha n'ulo uka. Ndi juru ozi mbu ahụ enweghi ike irite uru site n'ozu nke abuo ahụ; otukwa a ka ha enweghikwa uru site n'iti mkpu etiti abali, nke kwesiri ikwadebe ha ka ha site n'okwukwe soro Jisos banye n'Ebe Kachasi Nso nke ebe nso eluigwe. Ma site n'iju ozi abuo mbu ahụ, ha emewo ka nghota ha gbaa ochichiri nke ukwu nke na ha apughu ihu ihè obula n'ozu nke mmuo-ozu nke ato, nke na-egosi uzo banye n'Ebe Kachasi Nso. Ahuru m na dika ndi Juu kpoqidere Jisos n'obe, otu a ka uka ndi aha naani ha bu Ndi Kraist kpoqidere ozi ndi a n'obe, ya mere ha amaghi uzo banye n'Ebe Kachasi Nso, ha apughikwa irite uru site n'ariri Jisos no n'ebe ahụ. Di ka ndi Juu, ndi

na-achụ àjà ha na-abaghị uru, otu a ka ha na-ebuli ekpere ha na-abaghị uru nye ngalaba ahụ Jisọs hapuru; ma Setan, n'ịnuri ọnu n'ime nduhie ahụ, na-ewere agwa okpukpe, ma na-eduga uche ndi a na-akpo onwe ha Ndi Kraist n'ebe onwe ya no, na-arụ ọrụ site n'ike ya, ihe iriba ama ya, na ọrụ ebube ụgha, iji kee ha ike n'onyà ya. Ufodu ka o na-eduhie n'otu ụzọ, ufodukwa n'uzo ozo. O nwere nduhie di iche iche o kwadebere iji metuta uche di iche iche. Ufodu na-ele otu nduhie anya n'ujọ, ebe ha na-anabata nke ozo ozugbo. Setan na-eduhie ufodu site n'Ikpa Mmuo. O na-abiakwa di ka mmuo-ozu nke ihè ma gbasaa mmetuta ya n'ala ahụ site n'uzo mmeghari ụgha. Uka di iche iche na-enwe obi uto nke ukwu, ha na-echekwa na Chineke na-arụ ọrụ itunanya n'ihì ha, mgbe o bu ọrụ nke mmuo ozo. Mkpali ahụ ga-anwu anwu ma hapu uwa na uka n'onodu ka njo kari ka o di na mbu."

"Ahuru m na Chineke nwere umu ya ndi ezi obi n'etiti ndi Adventist ndi bu naani n'aha na uka ndi dara ada, ma tupu e wusa ihe otiti ndi ahụ, a ga-akpopta ndi ozi na ndi mmadu n'ime uka ndi a, ha ga-anatakwa eziokwu ahụ n'onu. Setan maara nke a; ma tupu e nye mkpu ukwu nke mmuo ozi nke ato, o na-akpali mkpali n'ime otu okpukpe ndi a, ka ndi juru eziokwu ahụ wee chee na Chineke nonyere ha. O nwere olileanya iduhie ndi ezi obi ma mee ka ha chee na Chineke ka na-arụ ọrụ n'ihì uka ndi ahụ. Ma ihè ahụ ga-enwu, ndi niile bu ndi ezi obi ga-ahapu uka ndi dara ada, wee guzosie ike n'akuku ndi foduru." Early Writings, 258–261.